

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Staatsbalans: nuttig voor begroting, bedrijfsvoering en verantwoording

Prof.Dr. Frans van Schaik RA

Hoogleraar Accounting
Faculteit Economie en Bedrijfskunde
Universiteit van Amsterdam

Email: fvanschaik@uva.nl

Jaarrekening en begroting: batenlastenstelsel en kasstelsel

(Bron: OESO)

Jaarrekening kas Begroting kas	Jaarrekening batenlasten Begroting kas	Jaarrekening batenlasten Begroting batenlasten
Duitsland Ierland Italië Luxemburg Nederland Noorwegen	België Finland Frankrijk Griekenland Hongarije Israël Japan Korea Polen Portugal Slovenië Slowakije Spanje Tsjechië Turkije Verenigde Staten van Amerika Zweden	Australië Canada Chili Denemarken Estland IJsland Mexico Nieuw-Zeeland Oostenrijk Verenigd Koninkrijk Zwitserland

Volledig jaarverslag volgens batenlastenstelsel

Kasstroomoverzicht

+ Ontvangsten
– Betalingen
= Toename kasmiddelen
+ Kasmiddelen begin jaar
= Kasmiddelen einde jaar

Vergelijking begroting en werkelijkheid

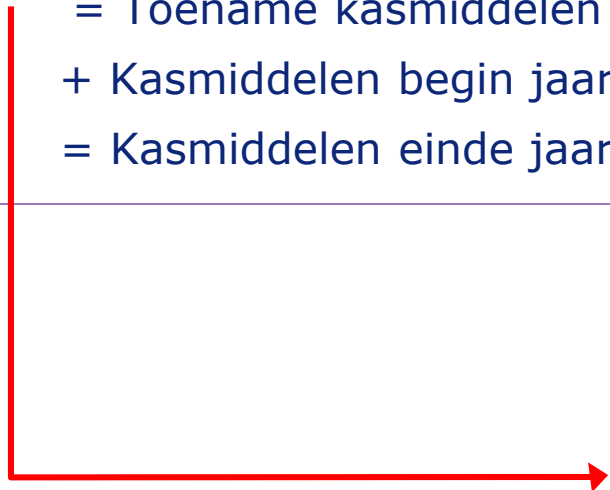
+ Begrotingsinkomsten
– Uitgaven
= Begrotingsoverschot/(tekort)

Staat van baten en lasten

+ Baten
– Lasten
= Batenlastenoverschot/(tekort)

Balans

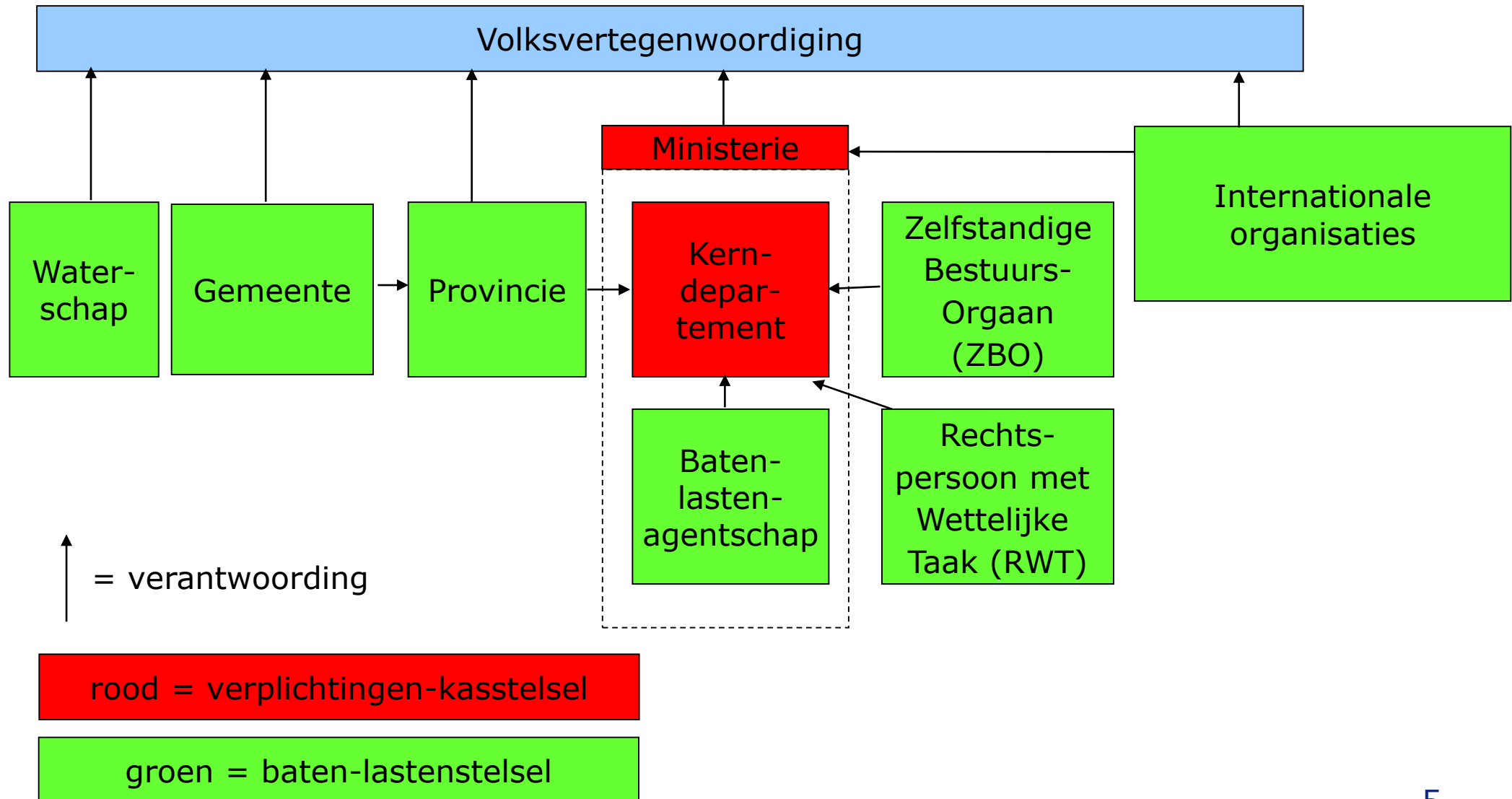
Kasmiddelen
+ Overige financiële bezittingen
+ Niet-financiële bezittingen
– Schulden
= Vermogen

Comptabiliteitswet kent zes modificaties van de kasbasis

1. Gelden van derden die het Rijk in beheer heeft (toevertrouwde gelden)
2. Rente op overheidslening
3. Begrotingsfondsen
4. Begrotingsreserves
5. Ontvangsten en uitgaven buiten begrotingsverband
6. Saldering van ontvangsten en uitgaven

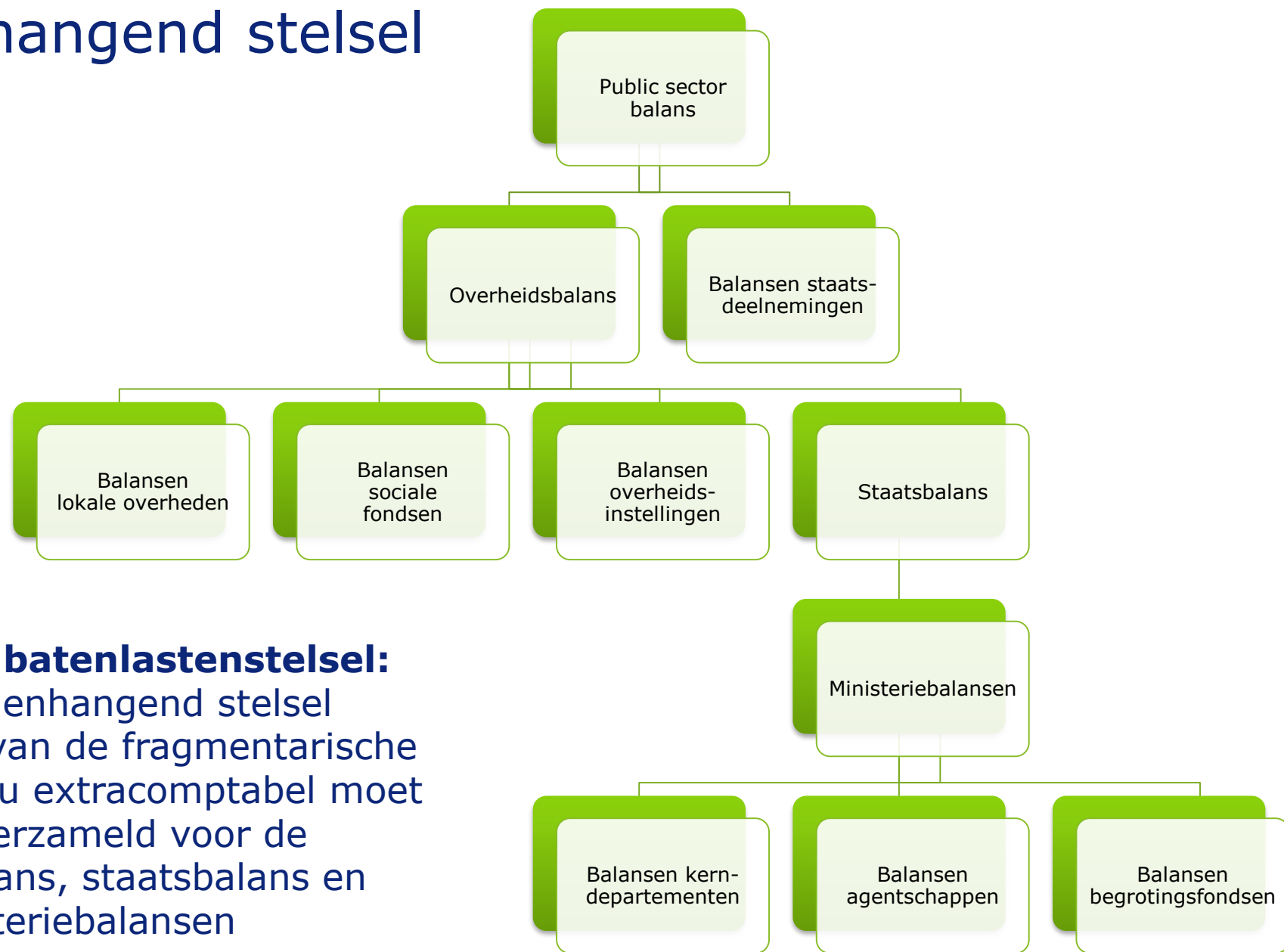
Overheidsverslaggeving in Nederland

Ministeriële verantwoordelijkheid betreft ook bezittingen en schulden

- Voor een verantwoording door de ministers over de bezittingen en schulden van hun ministeries is een ministeriebalans een must.
- De departementale begroting dient een geprognostiseerde balans te bevatten met een uiteenzetting van het voorgenomen beleid betreffende bezittingen en schulden
- In de Tweede Kamer kan dan per ministerie worden gesproken over de ministeriebalans en perspectief op de toekomst:
 - Hoe is de ontwikkeling van de bezittingen en schulden van het ministerie,
 - Hoe zit het met benodigde vervangingsinvesteringen,
 - Is voldoende begroot voor onderhoud,
 - Kunnen bepaalde activa misschien worden afgestoten?

Een samenhangend stelsel

Meerwaarde batenlastenstelsel:

In een samenhangend stelsel
bijeenbrengen van de fragmentarische
informatie die nu extracomptabel moet
worden verzameld voor de
overheidsbalans, staatsbalans en
ministeriebalansen

Staatsbalans levert beleidsrelevante informatie

- Vermogen van het Rijk: is het vermogen van het Rijk zodanig verbeterd dat het Rijk nu beter het hoofd kan bieden aan een financiële crisis dan in 2008?
- Wegennet
- Olie- en gasreserves
- Pensioenschuld rijksambtenaren

Het nut van balansen

- Beter inzicht in de staat van de overheidsfinanciën
- Verbeterde risicobeheersing
- Betere budgettaire beleidsvorming
- Sneller crisisherstel

Pleitbezorgers van jaarrekening volgens batenlastenstelsel

- **CBS** pleit voor batenlastenstelsel bij het Rijk. Kascijfers volstaan niet voor EMU-tekort en EMU-schuld in het kader van het Stabiliteits- en Groeipact
- **Europese Commissie**
- **OECD**
- **Wereldbank**
- **IMF**
- **Verenigde Naties**
- **G20**
- **INTOSAI**
- **Algemene Rekenkamer**

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Staatsbalans: nuttig voor begroting, bedrijfsvoering en verantwoording

Prof.Dr. Frans van Schaik RA

Hoogleraar Accounting
Faculteit Economie en Bedrijfskunde
Universiteit van Amsterdam